

Vlaams
Parlement

ingediend op **1202** (2016-2017) – Nr. 1
14 juni 2017 (2016-2017)

Voorstel van resolutie

van Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Rik Daems,
Karim Van Overmeire, Sabine de Bethune en Marc Hendrickx

betreffende de situatie
van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden
in het Midden-Oosten en Noord-Afrika

TOELICHTING

In het Midden-Oosten en Noord-Afrika leeft momenteel naast de islamitische meerderheid ook een opmerkelijke diversiteit aan kleinere religieuze gemeenschappen die zich er tot op de dag van vandaag proberen te handhaven. Heel wat minderheden zijn van christelijke affiliatie, waaronder Assyriërs, Chaldeeërs, Armeniërs, kopten, Palestijnse christenen, de maronieten en de Grieks-orthodoxen.

In het Midden-Oosten vond ook het jodendom haar oorsprong. Joden vormen momenteel in het Midden-Oosten en Noord-Afrika een kleine religieuze minderheid, als je Israël buiten beschouwing laat. Het Midden-Oosten en Noord-Afrika zijn daarnaast ook de voedingsbodem van minder bekende pre-islamitische geloofsleren zoals het zoroastrisme; ethnoreligieuze gemeenschappen zoals de jezidi die zich vandaag in het noordoosten van Irak bevinden; en mystieke substromingen zoals het alevisme. En net zoals in de rest van de wereld zijn er in het Midden-Oosten en Noord-Afrika ook atheïsten en agnostici te vinden.

Met de Arabische veroveringen in de 7de en 8ste eeuw na Christus werd het christendom als leidende religie in de regio verdrongen door de islam. De zogenaamde volkeren van het boek, christenen, joden en Sabaënen, die volgens de Koran de Heilige Boeken kennen en toepassen, werden getolereerd als ze een belasting betaalden. Andere niet-moslims die weigerden zich te bekeren tot de islam, tekenden hun doodsvonniss. Ook in het Ottomaanse Rijk, het islamitische rijk tussen de 14de en de 20ste eeuw na Christus, en in het Perzische Rijk onder de Umayyaden en de Abbasiden, hadden religieuze en levensbeschouwelijke minderheden een soort tweederangsstatus.

In de 19de en 20ste eeuw sloeg de discriminatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in de regio om in echte zuiveringen. Denk aan de Armeense, Assyrische en Pontische genocides waarbij miljoenen christenen werden gedeporteerd of vermoord.

De Irakoorlog van 2003 vormde het startschot van een ongeëvenaarde campagne van religieuze en levensbeschouwelijke zuivering in het Midden-Oosten die het voortbestaan van de diversiteit hoogst onzeker maakt. De verdieping van de sektarische verdeeldheid in de regio werd versneld door de Arabische Lente. Van Libië tot Irak is de situatie van minderheden, ondanks hun diepe historische wortels in de regio, precair. Ze moeten er in toenemende mate vechten voor hun toekomst in een volatiele en onzekere omgeving. De gevolgen zijn navenant. In 2003 telde Irak nog 1,4 miljoen christenen; vandaag zijn dat er nog 275.000.

De vrijheid van godsdienst, of eerder een gedoogbeleid ten aanzien van minderheidsreligies en -levensbeschouwingen, wordt in sommige van die landen grondwettelijk of door het regime gegarandeerd, maar de huidige politieke instabiliteit zorgt voor een andere werkelijkheid.

Op zich is het omverwerpen van dictatoriale regimes of de ernstige verzwakking ervan uiteraard een positieve zaak, maar daarmee kwam in sommige landen ook de langdurige bescherming van minderheden in het gedrang. In andere landen is er van die bescherming zelfs geen sprake. Niet-moslims worden zwaar gediscrimineerd, leven in een zeer vijandige sfeer en in landen als Iran krijgen atheïsten en mensen die zich tot het christendom bekeren, de doodstraf.

Sektarisme maakt dikwijls onderdeel uit van een bewuste geopolitieke strategie. Bevolkingsgroepen worden dan actief aangemoedigd en gefinancierd om hun geschillen met geweld 'op te lossen'. Te midden van die neerwaartse spiraal van geweld raken religieuze en levensbeschouwelijke minderheden steeds meer ge-

vangen door de diepe ideologische en religieuze kloven die de bevolking in machtsblokken verdelen.

Groepen zoals Islamitische Staat (IS) en Jabhat Fateh al-Sham (het voormalige Jabhat al-Nusra) maken misbruik van de verzwakte beschermingsstatus om een echte godsdienstoorlog te ontketenen tegen leden van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden, gericht op de uitzuivering van zogenaamde vreemde elementen uit hun soennitisch kalifaat. De intenties van IS en zijn brede scala aan misdaden tegen minderheden zijn goed gedocumenteerd: ze omvatten afpersing, diefstal, gedwongen bekering, vernietiging van eigendommen en religieuze artefacten, verkrachting, seksuele slavernij, folteringen en massamoord. De aanhoudende aanwezigheid van strijders van het kalifaat in de door minderheden bevolkte regio's, plaatst een ernstige hypotheek op de toekomst van religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit.

Maar zelfs als IS wordt verslagen, blijft het lot van de religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in de regio somber. Zonder de politieke wil van alle partijen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika om de sektarische cyclus te doorbreken en om hun religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit te verdedigen, zullen de minderheden de komende generatie(s) volledig verloren gaan door migratie, geweld en genocide. De desintegratie van die gemeenschappen van christenen, andere religies en niet-gelovigen is een van de grote beproevingen van onze tijd. Ze zal gepaard gaan met een groot verlies aan mensenlevens en aan cultureel erfgoed dat vaak duizenden jaren oud is.

Karl VANLOUWE
Ward KENNES
Rik DAEMS
Karim VAN OVERMEIRE
Sabine DE BETHUNE
Marc HENDRICKX

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° artikel 18 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948;
- 2° de Verklaring van de Verenigde Naties van 1981 over de uitbanning van alle vormen van onverdraagzaamheid en discriminatie op basis van godsdienst en geloof;
- 3° artikel 18 van het Internationaal Verdrag van 1966 inzake burgerrechten en politieke rechten;
- 4° artikel 27 van het Internationaal Verdrag van 1966 inzake burgerrechten en politieke rechten;
- 5° artikel 2 van het Verdrag van de Verenigde Naties van 1948 inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide;
- 6° de resolutie van het Europees Parlement van 20 januari 2011 over de situatie van christenen in de context van vrijheid van godsdienst (P7_TA(2011)0021);
- 7° de resolutie van het Vlaams Parlement van 7 juli 2011 betreffende de situatie van christelijke en andere religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1126/3);
- 8° de resolutie van de Belgische Senaat van 20 juli 2011 betreffende de bescherming van de religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Nabije en het Midden-Oosten (*Parl.St.* Senaat 2010-11, nr. 5-597/9);
- 9° de resolutie van de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers van 23 april 2014 over de bescherming van de christelijke gemeenschap en de andere religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in Noord-Afrika, het Nabije Oosten en het Midden-Oosten (*Parl.St.* Kamer 2013-14, nr. 53 3487/005);
- 10° de resolutie van het Europees Parlement van 18 september 2014 over de situatie in Irak en Syrië, en het IS-offensief, inclusief de vervolging van minderheden (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA (2014) 0027);
- 11° de resolutie van het Europees Parlement van 12 februari 2015 over de humanitaire crisis in Irak en Syrië, met name in de context van IS (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA (2015) 0040);
- 12° de resolutie van het Europees Parlement van 12 maart 2015 over recente aanvallen en ontvoeringen door ISIS/Da'esh in het Midden-Oosten, met name van Assyriërs (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA (2015) 0071);
- 13° de resolutie van het Europees Parlement van 4 februari 2016 over de stelselmatige massamoord op religieuze minderheden door 'ISIS/Da'esh' (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA (2016) 0051);
- 14° de resolutie van het Europees Parlement van 27 oktober 2016 over de situatie in Noord-Irak/Mosul (*Parl.St.* Europees Parlement, P8_TA (2016) 0422);
- 15° paragraaf 16 van het rapport van 27 maart 2015 van het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten over de mensenrechtensituatie in Irak in het licht van de wandaden van de zogenoemde Islamitische Staat in Irak en de Levant en daaraan gelieerde groeperingen;
- 16° het Actieplan van de Europese Commissie van 28 april 2015 inzake mensenrechten en democratie 2015-2019 'De mensenrechten in de EU centraal blijven stellen' (JOIN (2015) 16 final) en de daaruit getrokken conclusies van de Raad van de Europese Unie van 20 juli 2015 (10897/15);

- 17° de aanstelling op 6 mei 2016 van Ján Figel' als speciale vertegenwoordiger van de Europese Unie voor het bevorderen van de vrijheid van religie en overtuiging buiten de EU;
 - 18° de aanbeveling van het Europees Parlement aan de Raad van 13 juni 2013 over de ontwerprichtsnoeren van de EU tot bevordering en bescherming van de vrijheid van godsdienst en overtuiging (*Parl.St.* Europees Parlement, P7_TA (2013) 0279);
 - 19° aanbeveling 1957 van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, 'Violence against Christians in the Middle East', aangenomen op 27 januari 2011;
 - 20° artikel 8, 2, b, ix, van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafrecht van 17 juli 1998;
- overwegende dat:
- 1° volgens het internationale recht iedereen het recht heeft op vrijheid van denken, geweten en godsdienst. Dat recht omvat tevens de vrijheid om een zelfgekozen godsdienst of overtuiging te hebben of te aanvaarden, of om geen godsdienst te belijden, en houdt ook de vrijheid in om ofwel alleen, ofwel met anderen, zowel in het openbaar als in het particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging tot uiting te brengen door de eredienst, door het onderhouden van de geboden en voorschriften, en door de praktische toepassing en het onderwijzen ervan. Daarnaast geldt dat op niemand dwang mag worden uitgeoefend als dat een belemmering zou betekenen van de vrijheid van die persoon om een zelfgekozen godsdienst of overtuiging te hebben of te aanvaarden. Daarbij kan de vrijheid van eenieder om zijn godsdienst of overtuiging tot uiting te brengen alleen maar worden beperkt als de wet dat voorschrijft en als die beperking noodzakelijk is om de openbare veiligheid, de orde, de volksgezondheid, de goede zeden of de fundamentele rechten en vrijheden van anderen te beschermen;
 - 2° volgens het internationale recht iedereen het recht heeft niet te worden gediscrimineerd op basis van godsdienst of enig ander geloof of overtuiging;
 - 3° volgens het internationale recht in staten waar zich godsdienstige minderheden bevinden, aan personen die tot die minderheden behoren het recht niet mag worden ontnomen in gemeenschap met de andere leden van hun groep hun eigen godsdienst te belijden en in de praktijk toe te passen;
 - 4° volgens het internationale recht onder genocide onder meer de vernietiging van een godsdienstige groep wordt verstaan;
 - 5° het respect voor religieuze minderheden behoort tot de kern van het Europese mensenrechtenbeleid en daarop vanuit de Europese Unie een steeds grotere focus wordt gelegd;
 - 6° de krachtige en onmiddellijke veroordeling door de Europese Unie van alle vormen van geweld en discriminatie een fundamenteel onderdeel moet vormen van het EU-beleid op het gebied van vrijheid van godsdienst en overtuiging, waarbij bijzondere aandacht gaat naar de situatie van personen die van godsdienst of overtuiging wisselen of afstand nemen van hun vroegere godsdienst, omdat zij in de praktijk in een aantal landen aan sociale druk, intimidatie of openlijk geweld blootgesteld zijn;
 - 7° mensen die tot godsdienstige (minderheids)gemeenschappen behoren en mensen met niet-religieuze overtuigingen in grote delen van de wereld, en in het bijzonder in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, nog steeds het slachtoffer zijn van geweld, vervolgingen en discriminatie;
 - 8° de systematische vervolging en liquidatie van religieuze minderheden door ISIS volgens het Internationaal Verdrag van 1948 inzake de Voorkoming en de Bestrafing van Genocide als genocide kan worden erkend;
 - 9° de gewelddaden in Irak tegen burgers wegens hun band met etnische of religieuze groepen zoals christenen, jezidi, Turkmensen, Sabiërs-Mandaeërs, Kaka'i, Koerden en sjiieten, omschreven kunnen worden als misdaden tegen de mensheid, oorlogsmisdaden en zelfs genocide;

- 10° opzettelijke aanvallen op gebouwen die bestemd zijn voor het belijden van een godsdienst, op voorwaarde dat ze geen militair doelwit zijn, als een oorlogsmisdrijf beschouwd kunnen worden;
 - 11° het gebrek aan religieuze tolerantie, en de ontbrekende bereidheid tot dialoog en tot oecumenisch samenleven vaak leiden tot politieke onrust, geweld en gewapende conflicten, met het gevolg dat mensenlevens worden bedreigd en de regionale stabiliteit wordt ondermijnd;
- vraagt de Vlaamse Regering:
- 1° de discriminatie, het geweld en de vervolging van leden van religieuze en andere levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika krachtdadig te veroordelen;
 - 2° de bevordering van mensenrechten als een prioriteit van het Vlaamse buitenlandse beleid te blijven beschouwen;
 - 3° haar diplomatiek korps aan te sporen om ook de dialoog aan te gaan met vertegenwoordigers van religieuze minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika;
 - 4° de vernietiging van de kunstwerken in het Nabije Oosten en het Midden-Oosten te beschouwen en te veroordelen als een schending van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, dat door België werd geratificeerd in september 1960;
 - 5° de bescherming van de religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in de hand te werken, overal waar die minderheden worden bedreigd, en hun rechten en vrijheden te verdedigen conform de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 1966 en de Verklaring van de Verenigde Naties van 1981 over de uitbanning van alle vormen van onverdraagzaamheid en discriminatie op basis van godsdienst en geloof;
 - 6° elke oproep te steunen om misdrijven tegen religieuze minderheden door sektarische organisaties bij het Internationaal Strafhof aanhangig te maken, nadat alle interne rechtsmiddelen zijn uitgeput, en bijgevolg ook landen in de regio ertoe aan te sporen de jurisdictie van het Internationaal Strafhof te erkennen zodat het de misdaden van groeperingen zoals Islamitische Staat kan onderzoeken;
 - 7° in haar contacten met autoriteiten van landen uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika de preciaire situatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden aan te kaarten en aan te dringen op hun bescherming;
 - 8° op federaal, Europees en internationaal niveau aan te dringen op politieke actie en te vragen dat er prioriteit wordt gegeven aan de preciaire situatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika.

Karl VANLOUWE
Ward KENNES
Rik DAEMS
Karim VAN OVERMEIRE
Sabine DE BETHUNE
Marc HENDRICKX